

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/37/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814203767
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Maruščáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7814203767.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Maruščákovvej a členov senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a JUDr. Janky Kočišovej v právnej veci žalobcu: CD W. s.r.o., E. věžňů XXXX/XX, P. D., XXX XX E. 1, B. republika, IČO: XXX XX XXX, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: Kláre Y., nar. XX.X.XXXX, D. XXX/X, XXX XX Z., v konaní o zaplatenie pohľadávky 1.387,72 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 29.9.2014, č.k. 8C/94/2014-28 takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 1.420,91 eur od 18.3.2011 do 17.4.2012; zo sumy 1.387,72 eur od 18.4.2012 do zaplatenia, z r u š u j e rozsudok v tejto časti a konanie v tejto časti z a s t a v u j e.

V prevyšujúcej zamietavej časti p o t v r d z u j e rozsudok.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu vo výške 1.387,72 eur spolu so 6% ročným úrokom od 15.7.2014 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 4,74 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá na ich náhradu právo.

Rozhodol tak o návrhu na uplatnenie pohľadávky v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie), ktorým sa žalobca domáhal zaplatenia zmenkovej sumy 1.387,72 eur; zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 1.420,91 eur od 18.3.2011 do 17.4.2012 a 6% ročného úroku zo sumy 1.420,91 eur od 4.5.2011 do 17.4.2012; zo sumy 1.387,72 eur od 18.4.2012 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 zmenkovej sumy, t.j. 4,74 eur.

Z predloženej zmenky zistil, že bola žalobcom vystavená v Rožňave s dátumom vystavenia 22.9.2010 na sumu 1.420,91 eur a zmenkový úrok bol dojednaný na 0,25% denne od 18.3.2011. Zmenka bola vystavená v Rožňave a spoločnosť E. s.r.o. ako pôvodný veriteľ previedla zmenku indosamentom (rubopisom) na žalobcu, o čom bol na druhej strane zmenky vykonaný písomný zápis. Tým sa stal majiteľom zmenky žalobca. Zmenka obsahovala všetky zákonom predpokladané náležitosti vyplývajúce z ust. § 75 zák. č. 191/1950 Sb. o vlastnej zmenke.

Súd prvého stupňa uviedol, že v súvislosti s indosovaním zmenky došlo k situácii, kedy pôvodná zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky a stala sa zmenkou na platenie. Zároveň konštatoval, že nebolo preukázané, že by žalovaný od vystavenia zmenky ani po jej indosovaní vzniesol nejaké námietky. Dospel k záveru, že žalobcom predložená zmenka je zmenkou na videnie a táto je splatná pri predložení, pričom za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj jej uplatnenie na súde.

V zmysle § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb., vystaviteľ zmenky ustanovil zúrokovanie zmenkovej sumy a úroková miera bola uvedená sadzbou 0,25 % denne, t.j. 91,25 % ročne. Konštatoval, že zmenkový zákon výšku úrokovej miery neupravuje a jej určenie ponecháva na vystaviteľa. Rovnako neupravuje koniec lehoty na úročenie, preto ak nie je v úrokovej doložke koniec úročenia stanovený, zmenková suma sa úročí až do splatnosti zmenky, keďže od splatnosti až do zaplatenia dlhu preberá uhradzovaciu funkciu postihový úrok 6% úrok.

V prípade, že Zmenkový zákon, ako osobitný predpis, neobsahuje inú úpravu, platnosť právnych úkonov, t.j. jednotlivých zápisov na zmenke sa spravuje všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch. Pri posudzovaní úrokovej miery v úrokovej doložke na zmenke, je preto potrebné vychádzať z ust. § 39 Občianskeho zákonníka a skúmať, či pre neprimeranú výšku úroku nie je právny úkon pre rozpor s dobrými mravmi neplatný. Zmenkový úrok plní funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu. Za primeranú odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov však nie je možné považovať ročný úrok, ktorý sa v podstate rovná dlžnej istine, alebo ju prevyšuje. V čase vystavenia zmenky boli úrokové sadzby uplatňované bankami pri spotrebiteľských a ostatných úveroch pre domácnosť nižšie ako 14% ročne, ktorú sadzbu dohodnutý zmenkový úrok vo výške 91,25 % ročne viacnásobne prevyšuje. Z uvedeného dôvodu súd úrokovú doložku na zmenke považoval za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Na túto absolútnu neplatnosť úrokovej doložky na zmenke súd prihladal ex offa, preto žalobu ohľadom 0,25% zmenkového úroku zo zmenkovej sumy zamietol a žalovaného zaviazal iba na zaplatenie 6% ročného úroku odo dňa zročnosti zmenky, t.j. v danom prípade odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu žalovanému z dôvodu, že navrhovateľ nepredložil dôkaz, že pred podaním žaloby sa zmenka stala zročnou.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a vzhľadom na čiastočný úspech oboch účastníkov konania žiadnemu z nich náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku - jeho zamietavému výroku (ktorým súd zamietol zmenkový úrok 0,25% denne zo zmenkovej sumy a 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy do dňa doručenia žalobného návrhu žalovanej, ako aj výroku o nepriznaní náhrady trov konania) podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f); písm. b) a písm. c), O.s.p..

Odvolateľ nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že dohodnutý zmenkový úrok je v rozpore s dobrými mravmi. V tejto súvislosti zdôraznil skutočnosť, že zmenku vystavila žalovaná, túto dobrovoľne podpísala a išlo o prejav jej slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku napísaná na zmenke jej bola známa v čase vystavenia zmenky, s takouto sadzbou jednoznačne súhlasila. Zároveň zdôraznil nespornosť záväzku za zmenku zaplatiť a táto nespornosť sa nepochybne vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke vrátane zmenkového úroku, ktorý má byť priznaný o to viac, ak žalovaný námietky voči uplatnenej zmenke neformuloval.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, s poukazom na rozhodnutia iných okresných súdov, ktoré priznali žalobcovi nárok v plnom rozsahu, navrhol zmeniť rozsudok tak, aby bolo návrhu v celom rozsahu vyhovené.

Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadřila.

Žalobca vzal v odvolacom konaní čiastočne späť návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

Žalovaná voči späťvzatiu nemala námietky (§ 101 ods. 3 O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach v zmysle § 208 O.s.p. rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatia návrhu o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1.420,91 eur od 18.3.2011 do 17.4.2012; zo sumy 1.387,72 eur od 18.4.2012 do zaplatenia, zrušil v tejto časti rozsudok a konanie v nej zastavil.

Predmetom odvolacieho konania teda zostal zamietavý výrok rozsudku v prevyšujúcej časti, (ďalej len zamietavý výrok) a súvisiaci výrok o trovách konania.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal odvolanie v medziach daných § 212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. - v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Žalobca odvolaním napadol zamietavý výrok, preto predmetom odvolacieho prieskumu bol iba tento zamietavý výrok (okrem časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania) a súvisiaci výrok o trovách konania. V ostatnej časti rozsudok nadobudol právoplatnosť a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 28.6.2016 o 10.10. hod. v pojednávacej miestnosti č.dv. 227/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v súlade s ust. § 156 ods. 1,3 O.s.p..

V prvom rade sa odvolací súd zaoberal skutočnosťou, či dôvody uvádzané odvolateľom sú prípustnými dôvodmi pre podanie odvolania v zmysle § 205 ods. 2 O.s.p.. Odvolateľ ako odvolací dôvod uvádza dôvod uvedený v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f), t.j. že sa mu ako účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; písm. b), t.j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a písm. f), t.j. že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ide o prípustné odvolacie dôvody, preto odvolací súd odvolanie meritórne prejednal. Po jeho prejednaní dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych právnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Správne, podrobné, presvedčivé a zákonom zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa o neplatnosti dojednania zmenkového úroku z dôvodov, ako ich uviedol súd prvého stupňa. Rovnako sa stotožňuje so záverom o nepreukázaní doby, kedy bola zmenka predložená na platenie (kedy sa stala zročnou), z ktorého dôvodu za predloženie zmenky žalovaným na platenie možno považovať až jej uplatnenie na súde.

K zdôrazneniu správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam odvolací súd udáva:

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu ochrany spotrebiteľa v nasledujúcom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doložil zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. Pokiaľ z akýchkoľvek okolností z prejednávanej veci vyplynie konajúcejmu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. Pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť, či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, a ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uvedené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod č. 93.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd môže aj v prípade, ak nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky, preskúmať a posúdiť nárok na uplatnený zmenkový úrok, či tento nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na jeho výšku, teda platnosť dohody o zmenkovom úroku súd skúma ex offa. Má právo a povinnosť vyhodnotiť, či dohodnutý úrok je primeraný a ak túto podmienku nespĺňa, návrh v časti úroku zamietnuť.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Zmenkový úrok, rovnako ako úroky dohodnuté pri poskytovaní pôžičky alebo úveru predstavujú odmenu za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu.

Zmenkový zákon ako osobitný predpis a ani Občiansky zákonník ako všeobecný predpis nestanovia, do akej výšky je možné dojednať zmenkový úrok. Je teda predmetom voľného zmluvného dojednávania účastníkov zmenkového vzťahu. Uvedené ale neznamená, že by sa na túto dohodu nevzťahovalo ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúci z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neprimerané vysoké úroky (vrátane zmenkového úroku) dojednané pri peňažnej pôžičke alebo úvere, sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny), za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou a odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednávania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.4.2012 sp.zn. 5Cbo/26/2011).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného sa preto odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že dohodnutá výška zmenkového úroku 91,25% ročne podstatne prevyšuje úrokovú mieru obvyklú z praxe peňažných ústavov v čase vystavenia zmenky, kedy úrokové sadzby boli nižšie ako 14% ročne pri spotrebiteľských úveroch a ostatných úveroch pre domácnosti poskytované bankami. Z uvedeného dôvodu je dohoda o zmenkovom úroku v rozpore s dobrými mravmi a ako celok neplatná podľa § 39 OZ.

Táto dohoda tvorí nedeliteľný celok a nemožno ju oddeliť tak, ako to má na mysli § 41 Občianskeho zákonníka, a teda určiť za neplatnú len tú časť dohody, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považuje súd za neprimeranú, a v prevyšujúcej časti priznať zmenkový úrok. Z neplatnej dohody totiž nie je možné priznať žiadne plnenie.

Na základe uvedeného bol rozsudok ako vecne správny v napadnutej časti potvrdený (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1,2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p. a § 146 ods. 2 prvej vety O.s.p..

Žalobca bol v konaní úspešný, čo do priznania zmenkovej sumy 1.387,72 eur so 6% ročným úrokom od 15.7.2014 do zaplataenia a zmenkovej odmeny 4,74 eur, neúspešný bol v časti zmenkového úroku 0,25% ročne a to aj v časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania (zmenkový úrok 0,19% denne), keďže zaviniel zastavenie konania späťvzatím návrhu, pričom uvedená suma niekoľkokrát prevyšuje zmenkovú sumu, neúspešný bol aj v časti nepriznania zmenkového úroku 6% ročne zo zmenkovej sumy 1.420,91 od 4.5.2011 do 17.4.2012 a zmenkovej sumy 1.387,72 eur od 18.4.2012 do 15.7.2014, preto odvolací súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.